

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ
ਯਯੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ

ਪਾਠ । ਉਚਾਰਣ । ਅਰਥ

ਦੁਯਾ	ਦੁਇਆ	ਦੂਜਾ
ਦਯੁ	ਦਈਉ	ਪ੍ਰਰਕ, ਦਿਆਲੂ
ਦਯੈ	ਦਈਐ	ਪ੍ਰਰਕ ਨੂੰ
ਦੁਯੈ	ਦੁਇਐ	ਦੁੱਤ ਭਾਵ
ਭਯਾ	ਭਈਆ	ਭਾਈ, ਭਰਾ
ਰਯਤਿ	ਰਈਅਤਿ	ਘਰਜਾ
ਦਯਿ	ਦਈਇ	ਪ੍ਰਰਕ, ਦਿਆਲੂ
ਮੁਯੇ	ਮੁਈਏ	ਪਿਆਰੀਏ
ਪਾਯੇ	ਪਾਇਅੰ	ਪਾਉਣਾ
ਰਮਯੇ	ਰਮਈਏ	ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ
ਅਯੇ	ਅਇਓ	ਆਇਆ
ਦੁਯੀ	ਦੁਇਈ	ਦੂਜੀ
ਅਯਾਨਾ	ਅਇਆਨਾ	ਬਾਲਕ, ਅਵਾਣਾ
ਕਾਯਾ	ਕਾਇਆਂ	ਦੇਹ, ਸਰੀਰ
ਪਯਾ	ਪਇਆ	ਪਈ, ਲਿਖਤ
ਕਾਯਉ	ਕਾਇਅਉ	ਦੇਹ
ਭੈਯਾਨ	ਭੈਇਆਨ	ਭੈ-ਦਾਇਕ
ਤੁਯੇ	ਤੁਇਅੰ	ਤੇਰੀ, ਤੇਰੇ ਤੇ
ਮਯਹ	ਮਇਅਹ	ਸਰੂਪ
ਧਾਯੰਤੇ	ਧਾਇਅੰਤੇ	ਧਾਵਾ ਕਰਨਾ
ਰਮਣੀਯ	ਰਮਣੀਅ	ਸੁੰਦਰ
ਪਯਾਲ	ਪਇਆਲ	ਪਤਾਲ
ਦਿੜਤਣਃ	ਦਿੜਤਣਹ	ਦਿੜ ਕਰਨਾ
ਮਯ	ਮੈ	ਸਰੂਪ
ਚਾਯ	ਚਾਇ	ਉਤਸ਼ਾਹ
ਨਯਣਿ	ਨੈਣ	ਨੇਤ੍ਰ, ਅੱਖਾਂ
ਬਯਣਿ	ਬੈਣ	ਬਚਨ
ਜਯੇ	ਜਇਓ	ਜੈ ਜੈਕਾਰ
ਜਯ	ਜੈ	ਜੈ ਜੈਕਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ
ਵਰਤੇ ਗਏ ਖਾਸ ਖਾਸ ਅੱਖਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਉ-ਔਕੜ ਤੇ ਹੋੜੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਸੁੱਈ-ਦਰਮਿਆਨੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਾਸਤੇ
ਗਾਵਨ੍ਹ-ਪੈਰ ਹਾਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਗ੍ਹਾਨ-ਅੱਧੇ ਯੱਯੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਕੰੀ-ਬਿੰਦੀ ਦੀ ਥਾਂ ਟਿੱਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਹੱਉ-ਟਿੱਪੀ ਦੀ ਥਾਂ ਚੰਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਰ-ਅੱਧੇ ਨੱਠੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਗ੍ਰਿਸ਼੍ਰ-ਅੱਧੇ ਟੈਂਕੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਕਲ੍ਰਚਰੈ-ਅੱਧੇ ਉੜੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਬਿਸ੍ਰ-ਅੱਧੇ ਵਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਅਸ੍ਰੁਰਜ-ਅੱਧੇ ਚੱਚੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਦਿੜਤਣਃ-ਹਾਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਅਸਿਥਤੰ-ਅੱਧੇ ਸੱਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਦਸ੍ਰਗੀਰੀ-ਅੱਧੇ ਤੱਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਨੋਟ-ਸਹਸਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਸਵੱਯਾਂ ਵਿੱਚ
ਜੋ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਯੱਯੇ
ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਉਹ ਐੜੇ
ਦੇ ਥਾਂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅੱਖਰ ਹੇਠ ( )
ਔਕੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉੜੇ ਦੇ ਥਾਂ ਬੋਲੇਗਾ।
ਕਈ ਥਾਈਂ ਚਰਨਾਂ ਯੱਯੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਖਰ ਨੂੰ ਲਗਾਂ ਭੀ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਅਤੰਤ' ਇਥੇ
ਚਰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਯਯਾ
ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਥਾਂ ਸਮਝੋ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ

‘ਯ’ ‘ਜ’ ‘ਯ’ ‘ਯ’ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਅੱਧੇ ਦਾ ਉਚਾਰਨ

(ਯ) ਅੱਧਾ ਜ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਲਗਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ ਸੂਰ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

ਕਿਯ—ਕਿਅ, ਜੀਯ—ਜੀਅ

ਯ = ਿ + ਅੰ

= ਸਤ੍ਯ = ਸੱਤਿਅੰ

ਮਿਥ੍ਯ = ਮਿਥਿਅੰਤ

ਯਾ = ਿ + ਆ

= ਰਯਾ = ਰੱਖਿਆ

ਬ੍ਯਾਸ = ਬਿਆਸ

ਯਾਂ = ਿ + ਆਂ

= ਰਯਾਂਤ = ਰਖਿਆਂਤ

ਯੁ = ਿ + ਉ

= ਸਕਯੁ = ਸਕੁ = ਸਕਿਉ

ਯੂ = ਿ + ਊ

= ਪਯੂ = ਪਿਊ

ਯੋ = ਿ + ਓ

= ਰਯੋ = ਰਖਿਓ, ਆਨਯੋ = ਆਨਿਓ, ਸੋਯੋ = ਸੋਖਿਓ

ਯੌ = ਿ + ਔ

= ਜਾਨਯੌ = ਜਾਨਿਔ

ਯੈ = ਿ + ਐ

= ਰਯੈ = ਰਖਿਐ, ਕਰਯੈ = ਕਰਿਐ, ਯਗ੍ਰੈ = ਯਗਿਐ

ਪੂਰੇ ਯ ਦਾ ਉਚਾਰਨ

੧. ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ ਮੁਕਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਯ ਵੀ ਮੁਕਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਚਾਰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ:—

= ਜਯ = ਜੈ, ਪਯ = ਪੈ = ਰਯ = ਰੈ ਸਯ = ਸੈ

੨. ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਖਰ ਾ = ਾ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਯ ਮੁਕਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਚਾਰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ:—

= ਯ = ਇ ਕਾਯ = ਕਾਇ

੩. ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ ਾ = ਾ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ (ਯ) ਾ = ਾ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯ = ਇ + ਅ ਜਿਵੇਂ = ਕਾਯਾ = ਕਾਇਆ

੪. ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅੱਗੇ ਯ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿਹਾਰੀ ਜੋ ਹੈ ਉਹ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਲੇਗੀ ਉਚਾਰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ:—

ਯ = ਿ ਜਿਵੇਂ = ਜਿਯ = ਜੀਅ

ਕਰਿਯਹੁ = ਕਰੀਅਹੁ = ਕਰੀਯਹੁ

੫. ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ ਿ = ਿ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਅੱਗੇ ਯ ਮੁਕਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯ = ਅ ਬੋਲੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ = ਜੀਯ = ਜੀਅ

ਭਥੰ ਭਥੰ ਭਥੰ ਭਥੰ

ਚਤੁਰ ਪੁਰਸ਼, ਗਿਆਨਵਾਨ,

ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਸੰਗੇ

ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਸੁਭ ਬਚਨ ਰਮਣੰ ਗਵਣੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਉਧਰਣਹ ॥

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੰ ਨਾਨਕ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮ ਨ ਲਭੁਤੇ ॥

ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲਿਖਿਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਾਵੇਗਾ—

ਸੁਭ ਬਚਨ ਰਮਣੰ: ਗਵਣੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ;

ਉਧਰਣਹ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੰ: ਨਾਨਕ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮ ਨ ਲਭੁਤੇ ॥

ਲਭੁਤੇ ਲੱਭਿਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਣ: ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਣਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਨਾ

ਲਿਖਣ: ਲਿਖਿਅਣਹ ਲਿਖੇ

ਸੰਪੂਰਣ: ਸੰਪੂਰਣਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ

ਹੋਯੋ ਹੋਇਓ ਪਿਛੇ ਭੂਤ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ,

ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।

ਰੰਗਣ: ਰੰਗਣਹ ਰੰਗ

: ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਹਾਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹਾਰੇ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫੁਨਹੇ ਮਹਲਾ ੫

ਧਾਈਐ ਧਿਆਈਐ ਧਿਆਉਣਾ ਕਰੀਏ

ਚਉਬੋਲੇ ਮਹਲਾ ੫

ਕਿਹੁ ਕਿਆਹੁ ਦੇ, ਕੁਝ

ਮਹਤ ਮਹੱਤ ਮਰਤਬਾ

ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ

ਕੁਸਤੀ ਕੁਸੱਤੀ ਖੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ

ਭੁਯੰਗਮੁ ਭੁਯੰਗਮੁ ਹੀ ਉਚਾਰਨਾ ਹੈ ਸੱਪ

ਇਹੋ ਸੂਧ ਹੈ ਭੁਇਅੰਗਮ ਨਹੀਂ

ਖਾਯਾ ਖਾਇਆ ਖਾ ਲਿਆ

ਆਯਾ ਆਇਆ ਆ ਗਿਆ, ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ

ਭੀਖਾ ਭੀਖਿਆ ਭੀਖ

ਸੁੰਗ ਸੁਆਂਗ ਸਾਂਗ, ਲਿਬਾਸ

ਕਠਿਨ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਚਾਰਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵੀਚਾਰ

ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਗਾਥਾ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਾਠ ਅਜਿਹੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਵਿਦਵਾਨ ਜਨ ਬੋੜਾ ਵੱਖਰਾ-ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ—

ਪਾਠ	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਉਚਾਰਨ	ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਉਚਾਰਨ	ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਜਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਤਸ੍	ਤਸ੍ਯ (ਜਸ੍ਯ)	ਤੱਸਯ	ਤੱਸਿਅ
ਜਨਮਸ੍	ਜਨ੍ਮਸ੍ਯ (ਜਨਮਸ੍ਯ)	ਜਨਮੱਸਯ	ਜਨਮੱਸਿਅ
ਸੰਸਾਰਸ੍	ਸੰਸਾਰਸ੍ਯ (ਸੰਸਾਰਸ੍ਯ)	ਸੰਸਾਰੱਸਯ	ਸੰਸਾਰੱਸਿਅ
ਬਾਸੂਦੇਵਸ੍	ਬਾਸੁਦੇਵਸ੍ਯ	ਬਾਸੂਦੇਵੱਸਯ	ਬਾਸੂ-ਦੇਵੱਸਿਅ
ਕੁਟੰਬਤੇ	ਕੁਟੰਬਯਤੇ (ਕੁਟੰਬਯਤੇ)	ਕੁਟੰਬਯਤੇ	ਕੁਟੰਬਿਅਤੇ
ਆਥਿਤ੍	ਆਥਿਤ੍ਯ	ਅਥਿੱਤਯ	ਅਥਿੱਤਿਅ
ਨਖਤ੍	ਨਖਤ੍ਯ	ਨਖਯਤ੍	ਨਖਿਅਤ੍
ਬਿਗਸੀਧਿ	ਬਿਗਸੀਧ੍ਯ (ਬਿਗਸੀਧਿਯ)	ਬਿਗਸੀਧਯ	ਬਿਗਸੀਧਿਅ
ਸਿਧ੍ਯਤੇ	ਸਿਧ੍ਯਤੇ (ਸਿਧ੍ਯਤੇ)	ਸਿਧਿਯਤੇ	ਸਿਧਿਅਤੇ
ਅਨਿਤ੍	ਅਨਿਤ੍ਯ	ਅਨਿੱਤਯ	ਅਨਿੱਤਿਅ
ਸਰਬਗ੍	ਸਰਬੰਗ (ਸਰਬੰਗ)	ਸਰਬੰਗਯ	ਸਰਬੰਗਿਅ
ਮਿਤ੍ਰਸ੍	ਮਿਤ੍ਰਸ੍ਯ	ਮਿਤਰੱਸਯ	ਮਿਤਰੱਸਿਅ
ਹੀਣਸ੍	ਹੀਣਸ੍ਯ	ਹੀਣੱਸਯ	ਹੀਣੱਸਿਅ
ਸਿਮਰਤਥ੍	ਸੰਮ੍ਰਿਤਥ੍ਯ (ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਥ੍ਯ)	ਸਿਮਰੱਤਥਯ	ਸਿਮਰੱਤਥਿਅ
(ਮਸਤਕ) ਲਿਖਣਾ:	ਮਸਤਕੇ ਲਿਖੀਤਸ੍, ਮਸਤਕੇ ਲਿਖੀਯਸ੍	ਲਿਖਯਣਹ	ਲਿਖਅਣਹ

ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਾਰਨ :—

ਤਸ੍ਰ - ਤੱਸਅ	ਅਥਿਤ੍ਰ - ਆਥਿੱਤਅ	ਸਰਬੱਗ੍ਰ - ਸਰਬੱਗਅ
ਜਨਮਸ੍ਰ - ਜਨਮੱਸਅ	ਨਖ੍ਰਤ੍ਰ - ਨਖੱਅਤਰ (ਨਖਿਅਤਰ)	ਹੀਣਸ੍ਰ - ਹੀਣੱਸਅ
ਸੰਸਾਰਸ੍ਰ - ਸੰਸਾਰੱਸਅ	ਬਿਗਸੀਧ੍ਰਿ - ਬਿਗਸੀਧਿਅ	ਮਿਤ੍ਰਸ੍ਰ - ਮਿਤਰੱਸਅ
ਬਾਸ੍ਰਦੇਵਸ੍ਰ - ਬਾਸ੍ਰਅਦੇਵੱਸਅ	ਅਨਿਤ੍ਰ - ਅਨਿੱਤਅ	ਸਿਮਰਤਬ੍ਰ - ਸਿਮਰਤੱਬਅ
ਕੁਟੰਬ੍ਰਤੇ - ਕੁਟੰਬਅਤੇ	ਸਿਧ੍ਰਤੇ - ਸਿੱਧਿਅਤੇ	ਲਿਖਣਹ - ਲਿਖਿਅਣਹ

ਪਦ ਤਾਂ ਹੋਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਪਰ ਸਮਝਣ ਮਾਤਰ (ਗਿਆਤ ਲਈ) ਕੁਝ ਕੁ ਪਦ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਜੀ ।

ਮਿਥੰਤ	ਮਿਥਿਅੰਤ	ਝੂਠੀ, ਅਣਹੋਈ
ਹਿਤੰਤ	ਹਿਤਿਅੰਤ	ਹਿਤ-ਪ੍ਰੇਮ, ਅੰਤ-ਅਤਿਅੰਤ =
ਅਤੰਤ	ਅਤਿਅੰਤ	ਅਤਿਅੰਤ ਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਆਥਿਤ	ਆਥਿਤਅੰਤ	ਬਹੁਤ, ਅੰਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ
		ਅਥਿਤੀ, ਅਥਿਆ-ਗਤ, ਮੁਸਾਫਰ
		ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰ, ਸੰਸਾਰ
		ਮੁਸਾਫਰਖਾਨਾ ਹੈ।
ਸੁਆਸਾ	ਸੁਆਸਾ	ਸਾਹ, ਸੁਆਸ
ਭੈਯਾਨ	ਭੈਇਆਨ	ਭੈ ਦਾਇਕ
ਦੁਰਲਭ	ਦੁਰਲੱਭਅ	ਕਠਿਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ
ਆਸ੍ਰਯੰ	ਆਸ੍ਰਿਅੰ	ਆਸਰਾ
ਤੋਯੰ	ਤੋਇਅੰ	ਜਲ, ਪਾਣੀ
ਤੁਯੰ	ਤੁਇਅੰ	ਤੇਰੀ, ਤੇਰੇ
ਦੁਰਲਭ	ਦੁਰਲੱਭ	ਛੇਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ
ਗੁਨਗੰ	ਗੁਨੱਗਿਅੰ	ਗੁਨ-ਗੁਣ, ਅੱਗਿਅੰ-ਗਿਆਤਾ,
		ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਿਆਤਾ
ਸਰਬਗਿ	ਸਰਬੱਗਿ	ਸਰਬ-ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ, ਅੱਗ-ਗਿਆਤਾ
ਲਖੰ	ਲੱਖਅੰ	ਨਿਸ਼ਾਨਾ, ਲਖਸ਼
ਜਸ੍ਰ	ਜੱਸਅੰ	ਜਿਸ ਦੀ, ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਦੀ
ਛੇਦੰਤ	ਛੇਦਿਅੰਤ	ਕੱਟਣਾ, ਕੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ
ਤਤ੍ਰਾਗਤ	ਤਤ੍ਰਾ-ਗਤ	ਤਤ੍ਰ-ਤਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ, ਆਗਤ-
		ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਭਰਮ,
		ਆ-ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ,
ਸਰਬਤ੍ਰ	ਸਰਬੱਤ੍ਰ	ਗਤ-ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਥਾਨੰ	ਥਾਨਿਅੰ	ਸਾਰਿਆਂ, ਸਾਰੇ
ਨਖੰਤ	(ਨੱਖਿਅੰਤਰ) ਨਖੱਅਤਰ	ਅਸਥਾਨ, ਥਾਵਾਂ ਤੇ
ਸੁਰੂਪੰ	ਸੁਰੂਪੰ	ਤਾਰੇ
ਲਖਿਣ	ਲੱਖਿਅਣ	ਸਰੂਪ
ਬੁਧੰ	ਬੁੱਧਿਅੰ	ਚਿੰਨ੍ਹ, ਲੱਛਣ
ਬਹਿਕ੍ਰਮ	(ਬ-ਹਿਕ੍ਰਮ) ਬਹਿਕ੍ਰਮ	ਬੁੱਧੀ, ਬੁੱਧ
ਇਤੰਤ	ਇਤਿਅੰਤ	ਅਵਸਥਾ
		ਇਤਿਆਦਿਕ

ਬਾਪਿਤ ਬਿਆਪਿਤ

ਬਿਗਸੀਧਿ ਬਿਗਸੀਧਿਅ

ਬਸਿਤ ਬੱਸਿਅੰਤ

ਰਿਦਯੰ ਰਿਦਿਅੰ
ਅਨਿਤ੍ਰ ਅਨਿੱਤਅ

ਦੇਦੀਪੁ ਦੇਦੀਪਅ
ਬੈਸ੍ਰਾਂਤਰਹ ਬੈਸ੍ਰਆਂਤਰਹ
ਸਿਧੁਤੇ ਸਿੱਧਿਅਤੇ
ਸੁਜਨਹ ਸੁਅਜਨਹ

ਦੁਖੰ ਦੁੱਖਿਅੰ
ਹਤੰ ਹੱਤਿਅੰ
ਬਿਖਾਦੰ ਬਿਖਿਆਦੰ

ਭਯੰ ਭਇਅੰ
ਭਗਤੰ ਭਗਤਿਅੰ
ਲਭੁਤੇ ਲੱਭਿਅਤੇ
ਦਯਾਲ ਦਇਆਲ

ਸਰਬਗ੍ਰ ਸਰਬੱਗਅ

ਕਰੁਣਾਮਯਹ ਕਰੁਣਾ-ਮਇਅਹ
ਮਹੀਪਤੇ ਮਹੀ-ਪਤੇ

ਆਰੋਗ੍ਰ ਆਰੋਗਿਅੰ
ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਤ੍ਰਿਪਅਤੇ

ਵਿਆਪ ਰਗ ਹ

(ਮਾਇਆ ਵਿਆਪ ਰਹੀ ਹੈ)

ਖਿੜ ਜਾਣਾ (ਆਤਮ ਵਿਸ਼ੈਣੀ ਬੁਧ
ਖਿੜ ਆਉਂਦੀ ਹੈ)

ਬਸਿ-ਵੱਸ, ਅੰਤਿ-ਅਤਿਅੰਤ ਕਰਕੇ
ਅਤਿਅੰਤ ਕਰਕੇ ਵੱਸ ਕਰ ਲਈਦਾ ਹੈ
ਹਿਰਦਾ

ਨਿੱਤ ਨਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
(ਨਾਸ਼ਵੰਤ)

ਪ੍ਰਜੱਲਤ, ਬਲਦੀ
ਅੱਗ, ਅਗਨੀ

ਮੁਕਤੀ, ਭਰਪੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਸੱਜਣ, ਸੱਜਣ ਸਾਧੂ,
ਸੱਜਣ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ

ਦੁੱਖ

ਮਾਰਨਾ

ਬਿਖ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ,

ਆਦ-ਖਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ =

ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਖਾਧਾ ਹੋਇਆ, ਝਗੜਾ
ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ

ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਦਇ-ਦਇਆ ਦਾ, ਆਲ-ਘਰ =

ਦਇਆ ਦਾ ਘਰ, ਦਿਆਲੂ

ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ,

ਅੰਤਰਜਾਮੀ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਮਹੀ-ਧਰਤੀ, ਪਤੇ-ਮਾਲਕ =

ਧਰਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਰਾਜੇ

ਅਰੋਗ, ਰੋਗ ਤੋਂ ਰਹਿਤ

ਜਗਦੀਸ਼ੁਰਹ

ਜਗਦੀਸੁਅਰਹ

ਜਗਦ-ਜਗਤ, ਈਸ-ਈਸ਼ਵਰ, ਹ-ਹੈ।

ਜਗਤ ਦਾ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ।

ਗੰਮ੍

ਗੰਮਿਅੰ

ਗੰਮਤਾ, ਪਹੁੰਚ

ਬਿਖਯੰਤ

ਬਿਖਿਅੰਤ

ਬਿਖ-ਬਿਖਈ ਜੀਵ, ਅੰਤ-ਅਤਿਅੰਤ

= ਅਤਿਅੰਤ ਬਿਖਈ ਜੀਵ ਹਨ।

ਨਿਰਤੰ

ਨਿਰਤਿਅੰ

ਨਿਰਤਕਾਰੀ, ਨੱਚਦਾ ਹੈ।

ਰਖਾ

ਰੱਖਿਆ

ਸਹਾਇਤਾ

ਲਜਯਾ

ਲੱਜਿਆ

ਸ਼ਰਮ

ਅਖਾਦ੍ਰਿ

ਅਖਾਦਅ (ਅਖਾਦਿਅ)

ਜੋ ਖਾਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ

ਖਾਦ੍ਰਿ

ਖਾਦਿਅੰ

ਉਹ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸਾਜ੍ਰਿ

ਅਸਾਜਿਅੰ

ਨਾ ਸਾਜਣ ਵਾਲੇ

ਸਮਜਯਾ

ਸਮੱਜਿਆ

ਸਮਕ ਅਜਾਇ ਰੂਪ ਹੈ, ਅਜਿੱਤ,

ਸਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਿਗ੍ਰਾਪਿਤ

ਬਿਗਿਆਪਿਤ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਬਿਸ੍ਰੀਰਨਹ

ਬਿਸਤੀਰਨਹ

ਫੈਲਾਵਟਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਭਯਾਨ

ਭਇਆਨ

ਭਿਆਨਕ, ਭੈ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ

ਪਰਮੇਸੁਅਰ

ਪਰਮ ਈਸ਼ਵਰ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ

ਜਗਦ੍ਰੁਹੋ

ਜਗਦਗ੍ਰੁਹੋ

ਜਗਤ ਦੇ ਗੁਰੂ, ਪੂਜਨੀਕ ਪ੍ਰਭੂ

ਦਯਾਲਹ

ਦਇਆਲਹ

ਦਇਆ ਦੇ ਘਰ, ਦਿਆਲੂ

ਮਯਾ

ਮਇਆ

ਮਿਹਰਵਾਨੀ, ਕਿਰਪਾਲਤਾ

ਸਮਏ

ਸਮੱਏ

ਸਮੇਂ, ਹੋਣ ਵੇਲੇ

ਮਸੂਕ

ਮਸਤਕ (ਤੱਤਾ ਅੱਧਾ ਹੈ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ ਜੀ)

ਮੱਥਾ

ਹਸੂ

ਹਸਤ (ਤੱਤਾ ਅੱਧਾ ਹੈ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ ਜੀ)

ਹੱਥ

ਕਾਯਾ

ਕਾਇਆਂ

ਦੇਹ, ਸਰੀਰ

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰਹ

ਪਰਮੇਸੁਅਰਹ

ਪਰਮ-ਵੱਡਾ, ਏਸ਼ਵਰ-ਈਸ਼ਵਰ,

ਹ-ਹੈ, ਵੱਡਾ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ।

ਬੈਦ੍ਰਿ

ਬੈਦਿਅੰ

ਵੈਦ

ਸੁਸਥ

ਸੁਅੱਸਥ

ਕਲਿਆਣ ਸਹਿਤ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ

ਜੋਤਿੰ

ਜੋਤਿਅੰ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਤੋਯਣਹ

ਤੋਇਅਣਹ

ਜਲ

੬. ਯ ਨੂੰ = ਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯੀ = ਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ = ਕਾਯੀ = ਕਾਈ
 ੭. ਪਿਛਲੇ ਯ ਨੂੰ ਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯਿ = ਈਇ = ਜਿਵੇਂ ਦਯਿ = ਦਈਇ
 ੮. ਪਿਛੇ ਯ ਨੂੰ ਐਕੜ—ਹੋਵੇ ਯੁ ਈਉ = ਦਯੁ — ਦਈਉ

ਅੱਧੇ ਵੇਦੇ ਦਾ ਉਚਾਰਨ

ਬਿਸ੍ਰ = ਬਿਸਵ ਬਾਸ੍ਰ = ਬਾਸੁਅ ਬਿਸ੍ਰਾਸਾ = ਬਿਸ੍ਰਾਸਾ ਸ੍ਰਾਂਗੀ = ਸੁਆਂਗੀ
 ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਅੱਧਾ ਅੱਖਰ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਅੱਖਰ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਥੋਲ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ
 ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅੱਧਾ ਅੱਖਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੋਲਾ ਜਿਹਾ ਉਚਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ—ਗਿਸ੍ਰੁ,
 ਅਸ੍ਰੁਰਜ, ਪ੍ਰਸ੍ਰੁਕ, ਸ੍ਰੋਹੁ ਆਦਿ।

ਪਾਠ

ਉਚਾਰਨ

ਅਰਥ

ਸਲੋਕ ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮਹਲਾ ੧

ਪ੍ਰਸ੍ਰੁਕ

ਪ੍ਰਸਤਕ (ਤੱਤਾ ਪੋਲਾ ਬੋਲੇ)

ਪੋਥੀ, ਗ੍ਰੰਥ

ਧਿਆਵੈ

ਧਿਆਵੈ

ਧਿਆਉਣਾ ਕਰੇ

ਤਸ੍ਰੁ

ਤੱਸਅ

ਤਿਸ ਦਾ, ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਦਾ

ਜਨਮਸ੍ਰੁ

ਜਨਮੱਸਅ

ਜਨਮ-ਜਨਮ, ਅਸ-ਹੈ=ਜਨਮ ਹੈ

ਸੰਸਾਰਸ੍ਰੁ

ਸੰਸਾਰੱਸਅ

ਸੰਸਾਰ-ਸੰਸਾਰ, ਅਸ-ਹੈ=ਸੰਸਾਰ ਹੈ

ਖੜ੍ਹੀ

ਖਿਅੱਤ੍ਰੀ

ਖੱਤਰੀ, ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ

ਬਾਸ੍ਰਦੇਵਸ੍ਰੁ

ਬਾਸੁਅ ਦੇਵੱਸਅ

ਬਾਸ-ਵਾਸਾ,-ਦੇਵ-ਦੇਣ ਵਾਲਾ,

-ਅਸ-ਹੈ

ਵਾਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ

ਸਲੋਕ ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮਹਲਾ ੫

ਕੁਟੰਬੁਤੇ

ਕੁਟੰਬਅਤੇ (ਕੁਟੰਬਿਅਤੇ)

ਪਰਿਵਾਰ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਵਧਿਆ
 ਹੋਇਆ। ਕੁਟੰਬ-ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੋਹ
 ਅਤੇ—ਅਤਿਅੰਤ ਕਰਕੇ

ਲਬਧ੍ਰੁ

ਲੱਬਧਿਅੰ

ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਹੁ

ਸਨੇਹੁ

ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨਾ, ਘਰਾਂ ਦਾ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ

ਗ੍ਰਿਹਾਰਥਕਹ

ਗ੍ਰਿਹਾਰਥ-ਕਹ

ਗ੍ਰਿਹ-ਘਰ, ਅਰਥ-ਵਾਸਤੇ ਹੈ=ਘਰ

ਵਾਸਤੇ ਹੈ।

ਸਤਿੰ

ਸੱਤਿਅੰ

ਸੱਚ, ਸੱਚਾ ਹੈ।

ਸੁਖਯੰ

ਸੁੱਖਿਅੰ

ਸੁੱਖ, ਸੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ।

ਗਰਿਸ੍ਰ
ਸੁਛ
ਬੈਸ੍ਰਵਹ

ਗਰਿਸਟ (ਟੈਕਾ ਅੱਧਾ ਹੈ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ ਜੀ)
ਸੁਅੱਛ
ਬੈਸਨਵਹ

ਅਸੁਰਜ

ਅਸਚਰਜ
ਚੱਚਾ ਅੱਧਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪੋਲਾ
ਬੋਲੋ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅੱਖਰ ਅੱਧਾ ਹੋਵੇ
ਪੂਰਾ ਬੋਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਸੁਾਨ
ਤੀਖੁਣ
ਸਗਲੁ
ਸੁਜਨਹ
ਦਯਾਰੇ
ਸੰਸਯਹ

ਸੁਆਨ
ਤੀਖਿਅਣ
ਸਗਲਿਅੰ
ਸੁਅਜਨਹ
ਦਇਆਰੇ
ਸੰਸਇਅਹ

ਮਹਲਾ ੫ ਗਾਥਾ

ਝੜੀਯੰ
ਮਧੁ
ਮਾਨੁਖੁ
ਅਗਾਨਣੋ
ਸਿਧੁਤੇ
ਸਿਮਰਤਬੁ
ਧਾਵਣਹ
ਬਾਧਿ

ਝੜੀਅੰ
ਮੱਧਅ
ਮਾਨੁੱਖਅ
ਅਗਿਆਨਣੋ
ਸਿੱਧਿਅਤੇ
ਸਿਮਰਤੱਬਅ
ਧਿਆਵਣਹ
ਬਿਆਧਿ

ਬਿਧੁ
ਸਿਧੁ

ਬਿੱਧਿਅੰ
ਸਿੱਧਿਅੰ

ਵੱਡਾ ਭਾਰੀ, ਵੱਡੇ ਭਾਰੀ ਰੂਪ ਵਾਲਾ
ਪਵਿੱਤਰ
ਬਿਸ-ਸੰਸਾਰ, ਅਨ-ਚੇਸਟਾ,
ਵਹ-ਉਸ ਦਾ = ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਚੇਸਟਾ
ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ, ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ
ਬਿਸਮਾਦ ਰੂਪ, ਵਾਹ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ
ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ
ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ
ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਣਵਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਸੈਭੰ-
ਸ੍ਵੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਚਰਜ ਹੈ।
ਕੁੱਤਾ (ਕੂਕਰ)
ਤਿੱਖੀ, ਤੇਜ
ਸਾਰੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੱਜਣ
ਦਿਆਲੂ
ਭਰਮ

ਝੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਵਿੱਚ, ਵਿਚਕਾਰ
ਮਨੁੱਖ
ਅਗਿਆਨੀ
ਮੁਕਤੀ, ਕਲਿਆਣ
ਸਿਮਰਨੇ ਯੋਗ
ਧਿਆਉਣਾ, ਜੋ ਧਿਆਉਣਾ ਹੈ।
ਆਧੀ ਬਿਆਧੀ, ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਰੋਗ
ਜਾਂ ਦੁੱਖ
ਵਿੰਨਿਆ ਹੈਇਆ
ਅਠਾਰਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ,
ਸਿੱਧੀਆਂ-ਮੁਕਤੀਆਂ ਸਲੋਕ,
ਸਮੀਪ, ਸਰੂਪ, ਸਾਯੁਜ (ਸਾਯੁਜਯ)
ਕੈਵਲ ਮੋਖ, ਜੀਵਨ ਮੋਖ, ਬਿਦੇਹ
ਮੁਕਤੀ ਆਦਿਕ

ਮਿਤ੍ਰਸੁ

ਅਸੁ

ਨਿਰਭਯੰ

ਮਿਤਰੱਸਅ

ਅਸੁ (ਵ ਅੱਧਾ ਹੈ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ ਜੀ)

ਨਿਰਭਇਅੰ

ਧਾਯੰਤੇ

ਬਿਸੁ ਸੰਸਾਰਹ

ਵਸੁ

ਛਾਯਾ

ਮਿਥਾ

ਗੁਣਗੁ

ਰਮਣੀਯ

ਹੀਣਸੁ

ਸੁਰਗ

ਸੂਛ

ਦੁਰਲਭੰ

ਪਯਾਲ

ਲਿਪੁਤੇ

ਬਿਖਯਾ

ਭਯੰਤਿ

ਸੁਖੰ

ਨਿਰਭਯਹ

ਧਾਨੰ

ਗਾਨੰ

ਦਯਾਲੰ

ਮਾਯਾ

ਤਿਆਗਿ

ਮ੍ਰਿਤੁ

ਸਿਧੁਤੇ

ਆਲਯਹ

ਮਾਨੁਖੰ

ਧਾਇਅੰਤੇ

ਬਿਸੁ ਸੰਸਾਰਹ

ਵੱਸਿਅੰ

ਛਾਇਆ

ਮਿਥਿਆ

ਗੁਣਗਅ

ਰਮਣੀਅ

ਹੀਣੱਸਅ

ਸੁਅਰਗ

ਸੁਅੱਛ

ਦੁਰਲੱਭੰ

ਪਇਆਲ

ਲਿਪਿਅਤੇ

ਬਿਖਿਆ

ਭਇਅੰਤ

ਸੁੱਖਿਅੰ

ਨਿਰਭਇਅਹ

ਧਿਆਨੰ

ਗਿਆਨੰ

ਦਇਆਲੰ

ਮਾਇਆ

ਤਿਆਗਿ

ਮਤਿਉ (ਰਹੇ ਨੂੰ ਸਿਹਾਰੀ ਲਾ ਕੇ ਬੁਲਾਉ)

ਸਿੱਧਿਅਤੇ

ਆਲਇਅਹ

ਮਾਨੁੱਖਿਅੰ

ਮਿੱਤ-ਮਿੱਤਰ, ਅਸ-ਹਨ = ਮਿੱਤਰਹਨ।

ਘੋੜਾ, ਘੋੜਿਆਂ ਤੇ

ਨਿਰ-ਰਹਿਤ, ਭਯੰ-ਭਰ =

ਭਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ

ਧਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਪੂਰਣ, ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ

ਵੱਸ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ

ਛਾਂ

ਬੂਠਾ, ਨਾਸ਼ਵੰਤ।

ਗੁਣਾ ਦਾ ਗਿਆਤਾ

ਸੁੰਦਰ, ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ।

ਹੀਣ-ਹੀਣੇ, ਅਸ-ਹਨ = ਹੀਣੇ ਹਨ।

ਸਵਰਗ

ਸਾਫ਼, ਪਵਿੱਤਰ

ਕਠਿਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ

ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ

ਲਿਪਾਇਮਾਨ, ਲੇਪ-ਛੇਪ

ਜ਼ਹਿਰ, ਵਿਹੁ

ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੁੱਖ

ਭੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਨਿਰਭੈ

ਧਿਆਨ

ਗਿਆਨ

ਦਿਆਲੂ, ਦਇਆ ਦੇ ਘਰ

ਮਾਇਆ

ਤਿਆਗਣਾ, ਛੱਡਣਾ, ਛੱਡ ਕੇ

ਮੌਤ, ਮ੍ਰਿਤੂ

ਕਲਿਆਣ, ਮੁਕਤੀ

ਘਰ, ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਘਰ

ਮਨੁੱਖ

ਪਾਇਯਉ
ਨਿਵਾਰਉ

ਸਹਾਰਉ
ਉਧਰਉ

ਕਹਾਯਉ
ਮਿਲਾਯਉ

ਲਿਖਉ

ਛਾਯਉ

ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ

ਰੰਗੋ

ਲਾਗੋ

ਛਾਡਉ

ਮਯ

ਪਛਤਾਯਉ

ਬਨਾਯਉ

ਜਪਉ

ਸੂਰੂਪੀ

ਪਰਤਖ

ਰਹਸ

ਗਯਉ

ਸੰਚਰਉ

ਮੁਯਉ

ਭਾਯਉ

ਬੈਠਾਯਉ

ਪਾਇਯਉ

ਕਲਾਨਾ

ਪਾਇਅਉ
ਨਿਵਾਰਿਅਉ

ਸਹਾਰਿਅਉ
ਉੱਧਰਿਅਉ

ਕਹਾਇਅਉ
ਮਿਲਾਇਅਉ

ਲਿਖਿਅਉ

ਛਾਇਅਉ

ਸ੍ਰਿਸਟਿ (ਟੈਂਕਾ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ)

ਰੰਗਿਅਉ

ਲਾਗਿਅਉ

ਛਾਡਿਅਉ

ਮੈ

ਪਛਤਾਇਅਉ

ਬਨਾਇਅਉ

ਜਪਿਅਉ

ਸੁਐਰੂਪੀ

ਪਰਤੱਖਅ

ਰਹਿਸੁ (ਰਹੱਸ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ ਜੀ)

ਗਇਅਉ

ਸੰਚਰਿਅਉ

ਮੁਇਅਉ

ਭਾਇਅਉ

ਬੈਠਾਇਅਉ

ਪਾਇਅਉ

ਰਾਗਮਾਲਾ

ਕਲਿਆਨਾ

ਪਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੇਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,

ਨਵਿਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਸਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ

ਉਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਉਹ ਜੀਵ ਉਧਰ ਗਏ ਹਨ।

ਕਹਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਿਲਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲਿਖਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰਿਸਟੀ

ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਛੱਡਿਆ

ਰੂਪ, ਸਰਬ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ

ਪਛਤਾਵਾ

ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਜਪਿਆ

ਸਵਰੂਪ, ਸਰੂਪ

ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੀ, ਜਾਹਰ

ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੀਤੀ

ਗਏ

ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਰ ਗਏ ਹਨ, ਮਰਨਾ

ਭਾਇਆ ਹੈ।

ਬੈਠਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਧਾਰਿਆ ਹੈ।

ਕਲਿਆਨ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਹ

ਦੀਪਕ ਰਾਗ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਪੁੱਤਰ ਹੈ

ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਲਿਆਨ ਸਰੂਪ

ਹਸੂ	ਹਸਤ (ਤ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ)	ਕਿਰਪਾ ਰੂਪੀ ਹੱਥ
ਲਖਾ	ਲਖਿਆ	ਜਾਣਿਆ, ਲਖਿਆ
ਨਿਸ਼ਾਰਹੁ	ਨਿਸਤਾਰਹੁ (ਤ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ)	ਨਿਸ-ਪ੍ਰਪੰਚ, ਤਾਰਹੁ-ਤਾਰ ਲਉ
		ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੋਂ ਤਾਰ ਲਉ
ਥਪੁਉ	ਥਪਿਅਉ	ਥਾਪਿਆ, ਸਥਾਪਨ ਕੀਤਾ
ਅਪੁਉ	ਅਪਿਅਉ	ਅਰਪਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਅਵਲੋਕਾ	ਅਵਲੋਕਿਆ	ਦੇਖਿਆ, ਵੇਖ ਲਿਆ ਹੈ।
ਛੁਟਕਾ	ਛੁਟਕਿਆ	ਨਿਵਿਰਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਛੁੱਟ ਗਿਆ
ਦਿਬੁ	ਦਿੱਬਅ	ਦੈਵੀ, ਵੱਡੀ
ਨਿਸੂਲ	ਨਿਸਚਲ (ਚ ਪੋਲਾ ਬੋਲੋ)	ਅਚੱਲ ਪਦਵੀ,
		ਚਲਾਇਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ
ਬੰਮੁ	ਬੰਮਅ	ਬ੍ਰਹਮਾ
ਭਗਿ	ਭਗਤਿ	ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ
ਗਯੰਦ	ਗਇਅੰਦ	ਭੱਟ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।
		(ਗਯੰਦ ਹਾਥੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)
ਕਲਾਨ	ਕਲਿਆਨ	ਸੁੱਖ, ਅਨੰਦ, ਮੁਕਤੀ
ਪਯਾਲ	ਪਇਆਲਿ	ਪਤਾਲ ਲੋਕ
ਰਹਾ	ਰਹਿਆ	ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੂਰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।
ਸਮਥ	ਸਮੱਥ	ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ
ਨਾਨਾ	ਨਾਨਾ	ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ, ਰਾਜਸੀ,
		ਤਾਮਸੀ, ਸ਼ਾਂਤਕੀ, ਉੱਤਮ, ਮਾਧਿਅਮ,
		ਕਨਿਸਟ, ਅਧਮ, ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ
		ਸੰਸਾਰ (ਜੱਗ) ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਬਿਦਮਾਨ	ਬਿੱਦਅਮਾਨ	ਪ੍ਰਗਟ
ਤਾਰੁਉ	ਤਾਰਿਅਉ	ਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਧਿਆਯਉ	ਧਿਆਇਅਉ	ਧਿਆਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਉਪਾਯਉ	ਉਪਾਇਅਉ	ਉਤਪੰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਜਯੋ, ਜਯ	ਜਇਓ, ਜੈ	ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ
ਰਸੁਉ	ਰਸਿਅਉ	ਰਸ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ,
		ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
	ਜੈ ਦੇਵ	ਭਗਤ ਜੀ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਾਯਾਲਿ

ਬਾਸੁ

ਬਾਕਰਣ

ਪਾਇਆਲ

ਬਿਆਸੁ

ਬਿਆਕਰਣ

ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ

ਬਿਆਸ ਰਿਸ਼ੀ

ਵਿਆਕਰਣ

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨

ਸਮਰਥੋ

ਬੋਹਿਯ

ਸਮਜਿ

ਅਗਾਨ

ਲਯੋ

ਭਯੋ

ਨਠਯੋ

ਸਮਰਥੋ

ਬੋਹਿਯ (ਪੂਰਾ ਯ ਬੋਲਣਾ ਹੈ ਜੀ)

ਸਮੱਜਿ

ਅਗਿਆਨ

ਲਇਅਉ

ਭਇਅਉ

ਨੌਠਓ

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰੱਥ

ਮਹਿਕ, ਖੁਸ਼ਬੂ

ਸਮਕ ਅਜੈ ਸੀ, ਜਿੱਤੋ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਅਗਿਆਨਤਾ, ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਹਨੇਰਾ

ਲਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੋਇਆ ਹੈ

ਨੱਸ ਗਈ, ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਤੀਜੇ ਕੇ ੩

ਬਿਸੂਰੀਯਾ

ਕਲ੍ਹ

ਮਵਲ

ਬਰਦਾਯਉ

ਜਖ੍ਹ

ਬਿਸਤਰੀਆ

ਕੱਲਅ

ਮਵੱਲ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜੀ

ਬਰਦਾਇਉ

ਜੱਖਅ

ਬਿਸਥਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ

ਭੱਟ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ

ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਰਿਆਂ 'ਚ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਰਤਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਤਕਾਰੀ,

ਜੱਖ ਸੰਗਿਆ ਵਾਲੇ

ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ

ਧਿਆਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਚਾਅ-ਉਤਸ਼ਾਹ

ਮਿੱਠੀ

ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਅ-ਕਹਿ, ਅਕੱਥ ਸਰੂਪ, ਮਨ ਬਾਣੀ

ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਦਾ ਕਥਨ ਨਹੀਂ ਜਾ

ਸਕਦਾ, ਅ-ਕਹਿ ਅਨੰਦ,

ਸੁੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ

ਕੱਲਅ ਨਾਮੇ ਭੱਟ ਜੀ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ,

ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਵੱਲਿ-ਪੈਣਾ ਕਰੇ, ਹੈ-ਰਸਤੇ =

ਰਸਤੇ ਪੈਣਾ ਕਰੇ

ਕਲ੍ਹਚਰੈ

ਪਵਲਿ ਰਯ

ਕੱਲਅਉਚਰੈ

ਪਵੱਲਿ ਹੈ

ਮਯ ਮੈ
ਗਾਨ ਗਿਆਨ
ਦਯਾ ਦਇਆ

ਸ਼ਰਾਬ, ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ ਸ਼ਰਾਬ
ਸ੍ਰੈ ਸਰੂਪ ਦਾ ਗਿਆਨ
ਦਇਆਲਤਾ, ਮਿਹਰਬਾਨੀ

ਸਵਯੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕੁ ਮਹਲਾ ੫

ਸਵਯੇ ਸਵਈਏ

ਛੰਦ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਣੀ ਦਾ
ਨਾਮ ਵੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੇ,
ਸੈਰਠੇ, ਛਪੈ ਛੰਦ, ਕਬਿੱਤ, ਦੁਵੱਈਏ
ਛੰਦ ਤੇ ਚੌਪਈਆ ਦਾ ਰੂਪ ਵੀ ਹੈ ਪਰ
ਨਾਮ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਸਵਈਏ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੁਖਬਾਕੁ ਮੁੱਖਬਾਕਅ

ਮੁਖਵਾਕ, ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਵਿੱਚੋਂ
ਉਚਾਰਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ।

ਬਾਪਤ ਬਿਆਪਤ

ਵਿਆਪਕ, ਬਿਆਪਕ, ਪਰੀਪੂਰਨ
ਗਿਆਨ, ਗਿਆਨਵਾਨ

ਗਾਨੰ ਗਿਆਨੰ

ਧਿਆਨ, ਧਿਆਨ ਧਰਨ ਵਾਲਾ
ਹੋਏ ਹਨ

ਧਾਨੰ ਧਿਆਨੰ

ਹੋਏ ਹੋ
ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਰਚਿਆ ਹੈ

ਭਯਉ ਭਇਅਉ

ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਉਸਤਤੀ, ਜੱਸ, ਵਡਿਆਈ

ਭਯੋ ਭਇਉ

ਪਿਆ ਹਾਂ, ਪਏ ਹਾਂ
ਅੰਧਕਾਰ, ਹਨੇਰਾ

ਸਿਰਜਉ ਸਿਰਜਿਅਉ

ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨ-ਨਹੀ,
ਅਸ-ਹਨ= ਨਹੀਂ ਹਨ

ਹੋਯਉ ਹੋਇਅਉ

ਸਿੱਖਿਆ
ਘੋੜੇ (ਵਾ) ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ

ਉਸਤਤਿ ਉਸਤਤਿ

ਹੱਡ, ਹੱਡੀਆਂ

ਪਰਿਉ ਪਰਿਅਉ

ਅੰਧਾਰ ਅੰਧਿਆਰ

ਨਾਸਿ ਨਾਸਤਿ

ਸਿਖਾ ਸਿੱਖਿਆ

ਅਸੁਨ ਅਸੁਨ (ਪੋਲਾ ਬੋਲੇ)

ਅਸੁ ਅਸੁ (ਪੋਲਾ ਬੋਲੇ)

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ੧

ਸਕਯਬੁ ਸਕਇਅਬੁ

ਪਰੀਖਤ ਪਰੀਖਅਤ (ਪਰੀਖਿਅਤ)

ਸਕਯਬੁ ਸਕਯਬੁ

ਪਰੀਖਤ ਪਰੀਖਅਤ (ਪਰੀਖਿਅਤ)

ਸਫਲਾ ਰਾਜਾ ਪਰੀਛਤ

ਛਾਯਉ ਛਾਇਅਉ

ਗਾਯਉ ਗਾਇਅਉ

ਨਯਨ ਨੈਨ

ਉਪਜੋ ਉਪਜਿਅਉ

ਰਹਸ ਰਹੱਸ

ਜਾਨਉ ਜਾਨਿਅਉ

ਪਛਾੜਉ ਪਛਾੜਿਅਉ

ਝਾੜਉ ਝਾੜਿਅਉ

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਪੰਜਵੇ ਕੇ ੫

ਉਪਾਯਉ ਉਪਾਇਅਉ

ਬਸਾਯਉ ਬਸਾਇਅਉ

ਆਯਉ ਆਇਅਉ

ਦ੍ਰਿੜਾਯਉ ਦ੍ਰਿੜਾਇਅਉ

ਦਰਸਾਯਉ ਦਰਸਾਇਅਉ

ਠਹਰਾਯਉ ਠਹਿਰਾਇਅਉ

ਸਮਾਚਰਿਉ ਸਮਾਚਰਿਅਉ

ਵਰਉ ਵਰਿਅਉ

ਲਖਾਯਉ ਲਖਾਇਅਉ

ਪਰਚਾਯਉ ਪਰਚਾਇਅਉ

ਕਮਾਯਉ ਕਮਾਇਅਉ

ਭਰਾਯਉ ਭਰਾਇਅਉ

ਸਮਾਇਯਉ ਸਮਾਇਅਉ

ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,
ਪੂਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਗਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨੇੜ, ਪ੍ਰਤੱਖ ਨੇੜ,
ਅੰਤਹਕਰਣ ਨੇੜਾਂ ਦੇ

ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਗਦ-ਗਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਨਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਛਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,

ਪਟਕਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਝਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,

ਝਾੜ-ਵਿਛੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਸਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਏ ਹੋ।

ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।

ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸਥਿਤ ਕੀਤਾ,

ਟਿਕਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਮਕ-ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ,

ਆਚਰਿਓ-ਬਖਸ਼ਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ =

ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਰੋਸਾਏ, ਵਡਿਆਇਆ ਹੈ।

ਜਨਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਣਾਇਆ ਹੈ।

ਪਰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਕਮਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,

ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਮਾਇਆ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਆਪ

ਜੀ ਦਾ ਜਸ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਯ ਪੈ
ਸਯ ਸੈ
ਨੈਯਣਿ ਨੈਣਿ
ਬੈਯਣਿ ਬੈਣਿ
ਜਲੁ ਜੱਲਅ
ਪਰਸ੍ਰਿਉ ਪਰਸਿਅਉ
ਨਿਰਮਯੋ ਨਿਰਮਇਅਉ

ਪਰਵਰਿਯਉ ਪਰਵਰਿਅਉ
ਕਰਿਯਉ ਕਰਿਅਉ
ਦੀਪਾਯਉ ਦੀਪਾਇਅਉ
ਮਿਲਾਯਉ ਮਿਲਾਇਅਉ
ਅਵਤਰਿਉ ਅਵਤਰਿਅਉ
ਡੰਬਤੁਹ ਡੁੰਬਤਿਅਹ
ਮਿਲਿਉ ਮਿਲਿਅਉ
ਲਾਯਉ ਲਾਇਅਉ
ਆਯਉ ਆਇਅਉ
ਦਯਿ ਦਈਇ
ਸਲੁ ਸੱਲਅ
ਭਲੁ ਭੱਲਅ

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇ ਕੇ ੪

ਪਾਯਉ ਪਾਇਅਉ
ਧਿਆਯਉ ਧਿਆਇਅਉ
ਪਾਯਾ ਪਾਇਆ
ਭਯਾ ਭਇਆ
ਜਾਗਾ ਜਾਗਿਆ

ਪਰਕਾਸ੍ਰਾ ਪਰਕਾਸਿਆ

ਦਿੜਾਯਾ ਦਿੜਾਇਆ

ਚਰਨ ਕਮਲ
ਸੈਂਕੜੇ
ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕਰਕੇ
ਬਚਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਚਨਾਂ ਕਰਕੇ
ਭੱਟ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ
ਸਪੱਰਸ਼ ਕਰਨਾ, ਪਰਸਨਾ
ਇਸਥਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ,
ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਪਰਵਿਰਤ ਹੋਏ, ਪਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ।
ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਆ ਹੈ।
ਮੇਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਹੈ।
ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਹਨ, ਡੁੱਬ ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ
ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।
ਲਾਇਆ
ਆਇਆ
ਪ੍ਰੇਰਕ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ
ਭੱਟ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।
ਭੱਟ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਪਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਧਿਆਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਪਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ
ਗਿਆਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਗ
ਪਿਆ ਹੈ।
ਸਹਜ ਸਰੂਪ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਆਇਆ ਹੈ।

ਸਮਾਯਉ	ਸਮਾਇਅਉ
ਤਰਾਯਉ	ਤਰਾਇਅਉ
ਭਲੁ	ਭੱਲਅ
ਸਕਯਥਉ	ਸਕਇਅਥਉ
ਦਿਸ੍ਰਿ	ਦਿਸ੍ਰਿਟ
ਹੁਯਉ	ਹੁਇਅਉ
ਬਿਖਾਤਾ	ਬਿਖਿਆਤਾ
ਧਾਰਿਉ	ਧਾਰਿਅਉ
ਧਾਈ	ਧਿਆਈ
ਮਾਨਿਉ	ਮਾਨਿਅਉ
ਹੋਯਉ	ਹੋਇਅਉ
ਅਕਯਥ	ਅਕਇਅਥ
ਸੁਖਦਾਯਕ	ਸੁਖਦਾਇਕ

ਮਿਲਾਯਉ	ਮਿਲਾਇਅਉ
ਧਾਯਉ	ਧਾਇਅਉ
ਜਲ੍ਹਨ	ਜੱਲਅਨ
ਬਨਾਯਉ	ਬਨਾਇਉ
ਗਯਉ	ਗਇਅਉ
ਧਰ੍ਉ	ਧਰਿਅਉ

ਹਰ੍ਉ	ਹਰਿਅਉ
ਡਰ੍ਉ	ਡਰਿਅਉ
ਕਰ੍ਉ	ਕਰਿਅਉ
ਕੀਯਉ	ਕੀਅਉ
ਧਰ੍ਉ	ਧਰਿਅਉ
ਗਾਨੀਅਹੁ	ਗਿਆਨੀਅਹੁ
ਦੁਾਰਿ	ਦੁਆਰਿ
ਧਾਈਐ	ਧਿਆਈਐ
ਉਧਰੀਅੰ	ਉੱਧਰੀਅੰ (ਉਧਰੀਅੰ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ)

ਸਮਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੀਨ ਹਨ।
 ਤਾਰਨਾ, ਤਰਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
 ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
 ਸਫਲ, ਸਕਾਰਥਾ
 ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
 ਹੋ ਗਏ ਹਨ।
 ਪ੍ਰਗਟ, ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
 ਧਾਰਨਾ ਭਾਵ ਬਨਾਉਣਾ
 ਸਿਮਰਨਾ, ਧਿਆਉਣਾ
 ਮੰਨ ਗਿਆ ਹੈ
 ਹੋਏ ਹਨ
 ਨਿਸਫਲ, ਬਿਰਥਾ, ਅਕਾਰਥ
 ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ,
 ਸੁੱਖ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।
 ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
 ਦੌੜਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।
 ਭੱਟ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।
 ਰਚਿਆ ਹੈ।
 ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ।
 ਧਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ,
 ਟਿਕਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
 ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 ਡਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭੈ ਭੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।
 ਕੀਤਾ ਹੈ।
 ਧਰਿਆ
 ਹੋ ਬੁਧੀਵਾਨੋ, ਹੋ ਗਿਆਨਵਾਨੋ!
 ਸੱਚਖੰਡ
 ਧਿਆਉਣਾ ਕਰੀਏ
 ਉਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ